

Élethosszig tartó tanulás

„Lifelong learning”

Ma én is beültem egy tanulópadba. Életpadba. Tanulni. A „pad” képletes volt, a tanulás valódi. Sőt, volt valódi tanítóm is. Bár nem volt kék köpenyben, csak kék nadrágban. Nem volt a hóna alatt hosszú táblai vonalzó vagy osztálynapló, de nála volt a vezetői hatalom teljes öntudata és az elvégzendő feladat egész súlya. Olyat tanultam ettől az embertől, amire a világ minden tudományos könyve sem tanított volna meg soha.

Állásinterjú-helyzetbe kerültem. Nem a magam álláskeresése okán, hanem egy patronált hölgy munkavállalása kapcsán. Elkísértem egy hipermarketbe, ahol számára kedvező feltételek mellett kerestek munkavállalókat – takarítói állás betöltésére. Mondhatom, megtanultam, hogy a takarítói feladat a földkerekség legfontosabb és legfelelősségteljesebb munkaköre. Alltam az álláskereső hölgy mellett – nevezzük Lunának –, és arra gondoltam, hogy a zsebemben lévő összes diplomáim súlyával kimondhatom magamról: az az információáradat, amit reánk zúdított a felelősségteljes csoportvezető úr, bizony erősen próbára tette figyelmemet, memóriámat és ítélőképességemet. Sőt kétségessé vált, vajon el tudnám-e látni ama feladatkört, amely az álláshirdetésben szerepelt. Valódi elbizonytalanodást éreztem. És ahogy ezzel az érzéssel szembesültem, megértettem, miért van Luna kudarcra ítélve egy-egy hasonló álláskeresési helyzetben.

Számára – de még az én számomra is – az a mennyiségű információ, ami elhangzott, emészthetetlen. A felét meg sem értette, mint ahogy én sem. A beszélgetés végére joggal merült fel az a gondolat, hogy: „Fenének kell ez az állás nekem, túl macerás! Én csak takarítani akartam, seprű, lapát, felmosóröngy, aztán neki a kosznak!”

Megtanultam, hogy a hátrányos helyzetben lévők munkanélkülisége mögött sok esetben nem a dolgozni nem akarás áll, hanem az elbizonytalanodás. Elbizonytalanodnak abban, hogy a legegyszerűbb munkafolyamatokat is el tudják-e végezni, mivel az a sok szóbeli körítés, ami az elvégzendő feladatot kíséri, érthetetlen számukra. Megéreztem valamit abból a lelkiállapotból, amikor a túl sok információ elfedi a lényegét, és kicsivé zsugorítja a különben sem túl nagy önbizalmat.

Álltam ott Luna mellett, és teljesen azonosulni tudtam vele és sorstársaival. Kiszolgáltattak nekem egy túlverbalizált világban, ahol az információ valóban hatalom. A mennyisége, a minősége, az érthetlensége, a szakzsargonja kirekeszti azokat, akik számára a hatalom mindenféle szintere elérhetetlen.

Megéreztem, megértettem, megtanultam, hogy milyen nehéz ebben a világban tájékozódni és a jólét megszerzéséhez szükséges információkat kiszűrni annak, akinek a szavak értelme akkor válik valóságossá, ha tárgyasulni látja őket. Hiába mondják el neki, hogy van fekete, fehér és piros takarítóröngy, és hogy melyiket minek a tisztítására szabad használni, amíg nem látja azt a fekete, fehér vagy piros röngyöt és azt a tárgyat, amit le kell vele törölnie. (Itt zárójelenként elmesélem, hogy ennél a résznél az én szemeim előtt megjelentek a felsorolt színű röngyök, és erős kényszerű éreztem, hogy megkérdezzem, valóban olyan színűek-e, mint ahogy felsorolták. Csak hát eszembe jutott – konyhai kisegítő tapasztalatomból merítve –, hogy a fekete mosogató sem fekete színű... Ekkor mosolyogni kezdtem magamban, és arra jutottam, hogy a takarítás tudományának ismeretei ennek az úrnak a fejében, az ő számára mérhetetlenül fontosak, és csoportvezetői tekintélyét jó alaposan megalapozta velük a szemünkben...).

Nem sok állásinterjún voltam életemben, és nem tudom, te hány ilyen interjún voltál, nyájas olvasó. Stresszhelyzet az, akárhogy is vesszük. Nem lehet megszokni, aki meg keveset próbálta, nem is fogja soha. Pedig érdemes kipróbálni. Akár még így, kísérőként is. Megfigyelheted, hogy a munkavállaló személye vajon fontos-e, vagy sem. Itt a „vagy sem” esete érvényesült. A meghirdetett munkakörre folyamatosan jelentkeznek, és vesznek fel embereket. Senki sem válik annyira fontosá, hogy személyes érdekeit akár csak a leghalványabban is figyelembe vegyék. Gépek lesznek ők egy nagy rendszerben, ahol családi nehézségeik és lehetőségeik figyelmen kívül hagyhatók, mivel a munkakör bármely pillanatban újra betölthető. Mi más sugallna ez a rendszer, mint azt, hogy fiad, lányod, anyád, apád gondjai csak a te gondod, és csak mellékes hobby, amit a munkaidőn kívül kell hagynod. Az, hogy egyedülálló anya vagy, és nem tudod a gyermekeidet kire hagyni, nem szempontja a munkabeosztásnak. Sőt, sújtának miatta, ha nem tudod zökkenőmentesen megoldani. Elbocsátanak. Sajnálják, van másik helyetted. De neked van másik munkahelyed? Van más lehetőség?

Neki, Lunának, milyen lehetőségei vannak? Az állandó keresés? A csoportvezető urak végighallgatása? A munkabeosztás lehetetlensége? A pénz nélküliség?

Talán ez az utolsó kérdés és az arra adott válasz még saját életem hosszának nagy tanulási lehetősége. Ezt pedig nem tanulhatom meg mástól, csak Lunától. Ezért köszönöm a lehetőséget, hogy miközben segítettem őt, életem hosszán át tanulok olyan dolgokat, amelyeket a biztonság, jó körülmények, biztos állás, a ma oly fontos kompetenciák és készségek birtoklása mellett nem tanulhatnék meg soha: *beérni a kevéssel, megelégedni azzal, ami van!*

Csizovszki Zsóka